

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **J. K.**

podejrzanego o popełnienie czynu z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),

w dniu 7 lutego 2024 r.,

skargi obrońcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 3 marca 2023 r., sygn. akt II AKa 432/22,

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 1 czerwca 2022 r., sygn. akt IV K 241/21,

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

p o s t a n o w i ł:

I. oddalić skargę;

II. obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z 1 czerwca 2022 r., uznał, że J. K. dopuścił się dwóch zarzucanych mu czynów z art. 148 § 1 k.k. i z art. 178a § 1 k.k., przy czym oba te czyny popełnił w warunkach niepoczytalności, wobec czego postępowania karne o te dwa czyny umorzył i na mocy art. 93b § 1 i 5 k.k., art. 93c pkt 1 k.k. i art. 93g § 1 k.k. orzekł wobec J. K. pobyt w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym. Sąd Apelacyjny w Gdańsku, wyrokiem z 3 marca 2023 r., po

rozpoznaniu apelacji obrońcy (postulował orzeczenie środka zabezpieczającego o charakterze nieizolacyjnym), oskarżyciela publicznego oraz pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego (oba wskazali naruszenie prawa materialnego art. 31 § 1 i 3 k.k.), uchylił zaskarżony wyrok pierwszoinstancyjny i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania.

Od orzeczenia Sądu odwoławczego skargę wniósł obrońca w trybie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. Zarzucił w niej zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisu postępowania karnego, tj. art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., przez uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy brak było podstaw do wydania wyroku kasatoryjnego.

W odpowiedziach na skargę oskarżyciel publiczny i pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wnieśli o oddalenie jej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się niezasadna.

Jak wynika z treści art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy, przeprowadzając kontrolę skargową, ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji, zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 439 § 1 k.p.k.) albo czy sąd odwoławczy zasadnie uznał, że ma miejsce wypadek wskazany w art. 454 k.p.k. albo konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wynikało jednoznacznie, że podstawą uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania był przepis art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., jako że zachodziła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego. Silnie trzeba zaakcentować, że procedowanie Sądu odwoławczego w zakresie, w którym wykazał, że braki w materiale dowodowym były na tyle istotne, iż ich uzupełnienie nie mieściło się już w kompetencji Sądu odwoławczego, zasługiwało na pełną aprobatę. Uznanie zasadności podniesionego w dwóch apelacjach zarzutu błędnej wykładni art. 31 § 1 i 3 k.k., nie musi wcale oznaczać

potrzeby prowadzenia własnego postępowania dowodowego ani też dokonania oceny całokształtu materiału dowodowego w sposób wymagany od sądu pierwszej instancji.

Na krytykę zasługiwał pogląd, w którym obrońca szeroko eksponował tezę o „uczynieniu częścią swojego uzasadnienia – ocen przeprowadzonych przez Sąd odwoławczy”. W zasadzie zarzuty pod adresem przedmiotowego wyroku Sądu Apelacyjnego skarżący sformułował przez pryzmat poprzedniego wyroku kasatoryjnego z 3 listopada 2021 r., II AKa 123/21 w tej samej sprawie. Przede wszystkim skarga w tym zakresie odstawała od standardów wyznaczających jej granice (wg. art. 539a § 3 k.p.k. skarżący może kwestionować jedynie podstawę prawną wydania wyroku kasatoryjnego, a nie negować ustalenia faktyczne w sprawie), w związku z czym jedynie na marginesie należało wyjaśnić, że w realiach niniejszej sprawy „samodzielność jurysdykcyjna”, rozumiana w sposób przedstawiony przez skarżącego, całkowicie przesłoniłaby regułę z art. 8 § 1 k.p.k., stanowiącą, że „sąd karny nie jest związany ustaleniami faktycznymi innego sądu, a ustalenia faktyczne oraz wnioski i oceny w sprawie kształtuje wyłącznie w oparciu o dowody przeprowadzone na rozprawie” i z art. 442 § 3 k.p.k., z którego wprost wynika, że wskazania sądu odwoławczego nie mogą dotyczyć sposobu oceny poszczególnych dowodów. Kontrola instancyjna w sprawie II AKa 123/21 doprowadziła do wydania orzeczenia kasatoryjnego i uchylenia pierwszoinstancyjnego wyroku skazującego J. K. po stwierdzeniu, że w ponownym postępowaniu powinien Sąd Okręgowy szczególną uwagę poświęcić zbadaniu przesłanek istotnych z punktu widzenia zastosowania art. 31 § 1 i 3 k.k. i dopiero gdy okaże się, że oskarżony popełnił czyn w warunkach niepoczytalności – rozważyć zastosowanie środków zabezpieczających. Zasadnicza więc kwestia strony podmiotowej pozostała do wyjaśnienia przez Sąd ponownie rozpoznający sprawę w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. W wyniku ponownej kontroli apelacyjnej Sąd odwoławczy w sprawie II AKa 432/22 doszedł do wniosku, że Sąd *meriti* nie do końca wywiązał się z wytycznych wiążących go. Sąd drugoinstancyjny poświęcił temu zagadnieniu znaczną część swego uzasadnienia, z którego dobitnie wynika, że wydając wyrok kasatoryjny, kierował się przekonaniem, iż niezbędne jest dokonanie przez Sąd Okręgowy własnej analizy uzyskanego w toku

postępowania materiału dowodowego uzupełnionego o kolejną opinię zespołu biegłych psychiatrów i psychologa, przeprowadzenie opinii innego zespołu biegłych odnośnie stanu psychicznego podejrzanego w chwili popełnienia czynów, także ich źródeł i przyczyn w kontekście stwierdzonego stanu niepoczytalności przez pryzmat regulacji z art. 31 § 1 i 3 k.k.

Na marginesie należy zauważyć, że w zaistniałej sytuacji procesowej pamiętać również należy o regule *ne peius* z art. 454 § 1 k.k.

W tym stanie rzeczy, biorąc pod uwagę, że orzeczenie Sądu odwoławczego znajdowało podstawy w art. 437 § 2 k.p.k. *in fine* k.p.k., i stwierdzając poprawność zastosowania tego przepisu, Sąd Najwyższy oddalił skargę oskarżyciela publicznego (art. 539e § 2 k.p.k.).

[J.J.]

[ał]